

גישות ואסכולות ביחב"ל ולימודי ביטחון - קיץ תשפ"ד

תואר שני בלימודי אסטרטגיה ימית

עמי פדהצור

הקורס יתקיים במתכונת היברידית בימי שני מ 8:30-12:00 בבניין הראשי בחדר 702

תיאור הקורס:

קורס זה נועד לספק לתלמידי התואר השני הבנה מעמיקה של הגישות והאסכולות העיקריות בחקר היחסים הבינלאומיים ולימודי הביטחון. נסקור את ההתפתחות ההיסטורית של התחום, התיאוריות המרכזיות, נדון בשיטות המחקר המקובלות, ונבחן את יישומן בניתוח אירועים ותופעות בזירה הבינלאומית. הקורס ישלב הרצאות, דיונים ומטלות כתיבה.

מטרות הקורס:

1. הכרת הגישות והאסכולות המרכזיות ביחסים בינלאומיים ולימודי הביטחון.
2. הבנת שיטות המחקר המקובלות בתחום.
3. פיתוח יכולת ניתוח ביקורתית של תיאוריות ויישומן במציאות הבינלאומית.
4. שיפור מיומנויות המחקר האקדמי בתחום היחסים הבינלאומיים.

מבנה הקורס:

הקורס הינו היברידי ויחולק לשני מרכיבים מרכזיים.

ביום שני בכול שבוע אשלח לכם:

1. את עיקרי ההרצאה של השבוע הבא.
2. את חומרי הקריאה.
3. שאלות מנחות לקריאה כהכנה לדיון. ביום שני שלאחר מכן נקיים שיעורים נוספים של דיון סינכרוני באמצעות זום.

דרישות הקורס:

- השתתפות פעילה בדיונים
- השלמת מטלה שבועית
- מבחן מסכם בעל-פה

מבנה הקורס:

שיעור 1: פרדיגמות, פוזיטיביזם ומהפכות מדעיות

פרדיגמות

פוזיטיביזם

הביקורת של קרל פופר על הפוזיטיביזם

הביקורת של תומס קון על קרל פופר

שיעור 2: מבוא ליחסים בינלאומיים ולימודי ביטחון

הגדרת מושגי יסוד: מדינה, ריבונות, כוח, אינטרס לאומי

סקירת ההיסטוריה של היחסים הבינלאומיים כתחום מחקר

הצגת הגישות והאסכולות העיקריות

שיעור 3: ריאליזם קלאסי וניאו-ריאליזם

הנחות היסוד של הריאליזם הקלאסי

מושגי מפתח: מאזן כוחות, דילמת הביטחון, עליונות האינטרס הלאומי

ההבדלים בין ריאליזם קלאסי לניאו-ריאליזם

תיאוריית המערכות של קנת' וולץ

האסכולה האנגלית

שיעור 4: ליברליזם, נאו-ליברליזם וקונסטרוקטיביזם

הנחות היסוד של הגישה הליברלית

שיתוף פעולה בינלאומי, מוסדות ומשטרים בינלאומיים

תפקיד הרעיונות, הנורמות והזהויות ביחסים בינלאומיים

"האינטרס הלאומי" כקונסטרוקציה חברתית

שיעור 5: חקר מקרה - הלובי הישראלי

במהלך השיעור נדון במאמר "הלובי הישראלי ומדיניות החוץ של ארה"ב" של ג'ון מירשיימר וסטיבן וולט.

מטרת הדיון תהיה לנסות ולמקם את הטענות של החוקרים במסגרת התיאורטית המתאימה.

שיעור 6: גישות ביקורתיות

ביקורת המרקסיזם על הקפיטליזם והאימפריאליזם

יחסי מרכז-פריפריה ותיאוריית התלות

גישות פוסט-מודרניות ופוסט-קולוניאליות

שיעור 7: אסכולת קופנהאגן

אבטחת יתר

שיעור 8: שיטות מחקר ביחסים בינלאומיים

ניתוח היסטורי וחקר מקרים

גישות כמותיות

גישות איכותניות

שיעור 9: יחב"ל ולימודי ביטחון בישראל ובעולם

שיעור 10: סוגיות עכשוויות בחקר יחב"ל

השפעת הגלובליזציה על הפוליטיקה העולמית

בעיות חוצות גבולות: טרור, הגירה, סביבה

עלייתם של שחקנים לא-מדינתיים ורשתות טרנס-לאומיות